

Plan van aanpak asiel, huisvesting en integratie nieuwkomers U16

Datum: 09 april 2020

Hoofdstuk 1: Inleiding

Aanleiding

Met de Bestuursovereenkomst Huisvesting en Integratie vluchtelingen regio Utrecht op 18 januari 2017 hebben de deelnemende gemeenten besloten om in regionaal verband activiteiten af te stemmen, in samenhang met integratiebeleid. Er zijn uitgangspunten en acties geformuleerd om nieuwkomers sneller en beter naar werk te begeleiden.

De huidige bestuursovereenkomst loopt tot en met 31 december 2019 en de nieuwe wet Inburgering is aanstaande. De nieuwe wet positioneert inburgering binnen het brede sociale domein, waardoor er meer regie op en begeleiding en activering van inburgeraars mogelijk wordt. Daarom is op 18 september 2019 tijdens de bestuurstafel besloten om de huidige bestuursovereenkomst te herijken en een verkenning uit te voeren op regionale samenwerking op basis van de nieuwe wet Inburgering. Tot een nieuwe bestuursovereenkomst is afgesloten wordt de huidige overeenkomst stilzwijgend verlengd.

Uit de verkenning is gebleken dat de wens bestaat om daar waar meerwaarde bestaat, regionaal samen te werken. Op 5 februari 2020 hebben de gemeenten op de bestuurstafel Gezonde en inclusieve regio ingestemd met de U16 regionale visie op asiel en integratie. In dit visiedocument zijn een aantal uitgangspunten geformuleerd. Deze uitgangspunten worden in onderhavig plan van aanpak nader geduid en in activiteiten uitgedrukt. Het doel van dit plan van aanpak is om het bestuurlijk commitment dat voortvloeit uit het visiedocument verder te verdiepen en te concretiseren met het oog op een effectieve uitvoering.

Regionale visie en uitgangspunten

In het regionale visiedocument zijn de volgende uitgangspunten opgenomen:

1. Lokaal wat kan, regionaal wat meerwaarde heeft
2. Integratie vanaf dag één
3. Geïntegreerde taaltrajecten

De bovenstaande uitgangspunten en de nieuwe taken in de wet inburgering vertalen zich naar de volgende regionale visie op inburgering en integratie van nieuwkomers:

Integratie van alle nieuwkomers vindt plaats vanaf dag één waarbij de regie op eigen leven en zelfredzaamheid in onze maatschappij de belangrijkste uitgangspunten zijn. De inburgering draagt zorg dat alle inburgeringsplichtigen, waaronder ook gezinsmigranten, duurzaam integreren in de Nederlandse samenleving. Dat maakt inburgering het fundament voor integratie.

Regionale samenwerking bevordert de integratie en duurzame participatie van nieuwkomers, met als uiteindelijk doel dat zij volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving met alle

rechten en plichten zoals die voor elke andere Nederlander gelden. Wij organiseren lokaal wat kan en werken regionaal samen waar dat meerwaarde biedt.

De geringe omvang van de doelgroep vereist regionale samenwerking. Regionaal wordt zorg gedragen voor het proces, waarbij we streven naar uniformiteit en continuïteit richting nieuwkomers en taalaanbieders. Tegelijkertijd wordt de implementatie van de nieuwe wet waar dit meerwaarde heeft gezamenlijk vorm gegeven met de regio en lerend verder ontwikkeld in de vorm van een groeimodel. Prioriteit hierbij heeft de inkoop van taal en de doorgaande lijn. Lokaal wordt de verbinding met het sociaal domein gemaakt en wordt op het inburgeringsresultaat gestuurd.

Leeswijzer

In dit Plan van Aanpak zijn de uitgangspunten van het visiedocument uitgewerkt in concrete doelen en daaruit voortvloeiende activiteiten. De doelen zijn als volgt geformuleerd:

Hoofdstuk 2: Huisvesting en regionale opvanglocaties

Hoofdstuk 3: Integratie vanaf dag één

Hoofdstuk 4: Inkoop van geïntegreerde taaltrajecten

Voor succesvolle regionale samenwerking zijn heldere afspraken nodig over welke doelen en acties regionaal worden opgepakt en welke een gemeentelijke verantwoordelijkheid blijven. De verdeling tussen gemeentelijke taken en de taken van de regio staat nader geduid bij de geformuleerde acties.

In het laatste hoofdstuk (5) gaan we in op het vervolgproces.

Hoofdstuk 2: Huisvesting en regionale opvanglocaties

De verhoogde asielinstroom van enkele jaren terug was een directe aanleiding voor het ontwikkelen en ondertekenen van een regionale U16 bestuursovereenkomst asiel en integratie. In deze overeenkomst werd o.a. wens uitgesproken gezinshereniging te bespoedigen. Deze intentie is weer opgenomen in de nieuwe overeenkomst, al is deze beperkt te beïnvloeden door gemeente. Daarom is dit niet vertaald naar een concrete actie, maar blijft het een regionale wens. Een andere actie uit de bestuursovereenkomst van 2017 was het opzetten van een regionale werkgroep met de opdracht om de gemeentelijke huisvestingstaakstellingen flexibel in te vullen. Deze werkgroep heeft de afgelopen periode een onderlinge infrastructuur opgezet. De regionale samenwerking verloopt nu zonder werkgroep, maar er is wel sprake van het delen van zowel kennis en woningen om aan de taakstelling te voldoen. Op de bestuurstafel van 5 februari jl. is besproken dat het nader verkennen van flexibele opvangmogelijkheden voor statushouders in onze regio nader onderzocht zal kunnen worden, in samenwerking met het Rijk. Een lokale sluitende keten zou de ideale situatie zijn om de doorgaande lijn effectief uit te kunnen voeren.

We streven naar:

1. Regionale samenwerking op de taakstelling

Tijdens de vorige bestuursovereenkomst werden taakstellers ontkoppeld aan de ene en gekoppeld aan de andere gemeente als dat de huisvesting bespoedigde. Gemeenten spraken dit onderling met elkaar af, in samenwerking met het COA. Ook in deze nieuwe overeenkomst houden we deze afspraken in stand. De intensiteit van deze afspraak zal deels afhankelijk zijn van de instroom. Indien de toestroom van statushouders toeneemt zullen gemeenten weer gezamenlijk afspraken kunnen maken om de eigen taakstelling te behalen.

Actie 1 (gemeenten): Gemeenten houden de onderlinge infrastructuur intact om de huisvestingstaakstelling te blijven behalen en staan open voor het uitwisselen van aan hen gekoppelde statushouders.

2. Spreiding statushouders over gemeente

Om integratie te bevorderen is het van belang dat statushouders verspreid over de gemeente worden gehuisvest, indien mogelijk.

Actie 1 (gemeenten): Statushouders worden verspreid gehuisvest over het beschikbare woningaanbod ter bevordering van de integratie.

3. Flexibele opvangmogelijkheden

Het COA heeft aangegeven dat er momenteel een tekort is aan opvanglocaties. Dit biedt kansen om vernieuwende vormen van opvang, zoals gemengd wonen, te realiseren. Zo kan een sluitend systeem van opvang en doorgaande lijn van huisvesting en integratie worden gerealiseerd.

Actie 1 (regio): We verkennen flexibele vormen van opvang van asielzoekers in de U16 om zo een sluitend systeem van opvang en doorgaande lijn van huisvesting en integratie te waarborgen.

Hoofdstuk 3: Integratie vanaf dag één

Om integratie vanaf dag één te bevorderen is de Doorgaande Lijn in U16 verband ontwikkeld. Een warme overdracht tussen AZC en gemeente, waar mogelijk starten met inburgering en participatie in het AZC zijn bestanddelen van deze aanpak. Statushouders krijgen zo sneller de kans om zelfredzaam te worden en een bijdrage te leveren aan de Nederlandse samenleving. Door samenwerking tussen gemeenten, de sociale diensten en het COA kan de statushouder al ten tijde van zijn of haar verblijf in het AZC beginnen met zijn of haar integratie in onze regio. Ook dragen gemeenten zorg dat het integratieproces van nareizende gezinsleden, die niet in een zullen AZC verblijven, zo spoedig mogelijk start na aankomst in Nederland.

We streven naar:

1. Huisvesting in de regio

Veel verhuisbewegingen tussen verschillende regio's zijn niet bevorderlijk voor een goed integratieproces van nieuwkomers. Daarnaast staat doorverhuizen naar een andere regio haaks op de aanpak en het doel van de Doorgaande Lijn. Met het COA zijn afspraken gemaakt om statushouders verblijvend in de twee AZC's in de regio, Utrecht en Leersum, zoveel mogelijk te koppelen aan de U16 regio zodat doorverhuizing minimaal is.

Actie 1 (regio): We onderhouden warm contact met het COA en houden maandelijks bij hoeveel statushouders uit AZC Leersum en Utrecht worden gekoppeld aan onze regio.

2. Statushouders krijgen een passend aanbod ten tijde van verblijf in het AZC

Om de tijd in het AZC optimaal te gebruiken wordt ten tijde van verblijf, waar mogelijk, al een passend aanbod gedaan door gemeente. Dit aanbod is in samenspraak met het COA, zodat dit niet schuurt met de activiteiten op het AZC, zoals de voor-inburgering.

Actie 1 (gemeente): Zodra een statushouder gekoppeld is aan een gemeente zal de gemeente, indien mogelijk, contact opnemen met het COA om een intakegesprek in te plannen. In het kennismakingsgesprek worden de ambities, wensen, mogelijkheden en vaardigheden van de statushouder in beeld gebracht en wordt waar mogelijk een passend aanbod gedaan aan de statushouder zodat hij of zij kan beginnen met zijn integratie in onze regio.

3. Een warme overdracht tussen het COA en de gemeente

Veel informatie gaat verloren tussen het verblijf in het AZC en verhuizing naar de gemeente. Om de statushouder een passend aanbod te kunnen doen is het van belang dat informatie van het COA wordt overgedragen naar de gemeente. Zo gaat geen informatie verloren en hoeft de statushouder geen dubbele activiteiten te ondernemen. Ook kan zo een beter beeld worden gevormd van de capaciteiten van de statushouder.

Actie 1 (regio): Maandelijks wordt een overzicht naar gemeenten en sociale diensten gestuurd met een overzicht van de gekoppelde statushouders aan de regio. Dit is een samenwerking tussen het COA en een aangestelde projectleider uit de regio. De functie van de projectleider wordt momenteel gefinancierd door gemeente Utrecht.

Actie 2 (gemeente): De gemeente draagt zorg dat er contact met de casemanager van het COA wordt opgenomen zodra een statushouder vanuit het AZC in de gemeente komt wonen en er geen intake op het AZC is geweest ten tijde van verblijf.

Hoofdstuk 4: Inkoop van geïntegreerde taaltrajecten

Om mee te kunnen doen in onze samenleving is het van belang dat nieuwkomers zo snel mogelijk de Nederlandse taal leren. Taal is de sleutel tot integratie, het liefst zo veel mogelijk in de praktijk in combinatie met werk, stage, of opleiding. We streven naar volwaardig meedoen in de samenleving en het opbouwen van sociale netwerken. Maatwerk is hierbij het sleutelwoord voor succesvolle integratie. Werk en de contacten binnen het werk helpen nieuwkomers ook om de taal sneller eigen te maken. Indien werk (nog) niet mogelijk is wordt participeren in de vorm van stage, werkervaringsplaats, vrijwilligerswerk of opleiding nagestreefd.

We streven naar:

1. Het aanbieden van geïntegreerde trajecten

Geïntegreerde trajecten zijn trajecten waar het taalaanbod aansluit op de werkvloer. Het leren van de taal en het werken gaan hand in hand.

Actie 1 (regio): Door de gehele regio bieden we geïntegreerde trajecten aan. De regionale inkoopgroep (zie punt 3) draagt zorg dat dit mogelijk wordt gemaakt door de gehele regio.

2. Het opzetten van geïntegreerde trajecten in tekort sectoren

Juist in sectoren waar een grote tekorten op de arbeidsmarkt dreigen, zoals de ICT, techniek, zorg en onderwijs, is de instroom van statushouders naar de arbeidsmarkt het meest kansrijk. Het opzetten van deze geïntegreerde trajecten zien wij als kans om enerzijds tekorten op te vangen en werkgevers tegemoet te komen, en anderzijds wordt de integratie van nieuwkomers bevorderd door werk. Door de huidige geringe instroom kan het vinden van voldoende en geschikte kandidaten een knelpunt zijn. Gemeenten werken samen en onderhouden onderling contact om de juiste kandidaten aan de geschikte trajecten te koppelen.

Actie 1 (regio): We dragen zorg dat juist op tekort sectoren trajecten worden aangeboden en werken hiervoor samen met ketenpartners. Dit doen wij door middel van een groeimodel in ontwikkelproces. We experimenteren met elkaar hoe we geschikte kandidaten aan de juiste trajecten kunnen koppelen.

3. Inkoop van trajecten

De U16 gemeenten willen inburgeraars vanuit het principe van maatwerk uit het visiedocument, een zo goed mogelijk passend aanbod bieden. Door regionaal samen op te trekken en mogelijk regionaal in te kopen wordt gebruik gemaakt van schaalvoordelen. In het kader van de 'zwaan kleef aan' methode zal Utrecht hierin het voortouw nemen.

Actie 1 (regio): Het opzetten van een inkoopteam, dat getrokken wordt door Utrecht. In dit inkoopteam zit een afvaardiging uit de regio, die meeschrijft en denkt met het bestek. Dit groepje komt meerdere malen per maand bijeen.

Actie 2 (regio): Het voortzetten van de werkgroep taal waarin een afvaardiging uit de gehele regio inhoudelijke input levert op de kaders en uitgangspunten die zijn voorbereid door het regionale inkoopteam. Tijdens deze werkgroep wordt er besproken welke percelen er ingekocht kunnen worden en welke onderdelen wel of niet worden ingekocht. Deze werkgroep komt maandelijks bij elkaar. In bijlage 1 is een overzicht bijgevoegd van de personen die deelnemen in het kernteam inkoop en de werkgroep taal.

Actie 3 (regio). Belangrijk is dat alle gemeenten goed zijn aangesloten bij het opbouwen, opzetten en vormgeven van de inkoopafspraken. In bijlage 2 is een overzicht opgenomen waar de wet is belegd per gemeente, aangezien dit verschilt in de regio. De projectleider van werkgroep taal draagt zorg dat elke gemeente of bevoegde uitvoeringsorganisatie in onze regio voorin het proces zijn aangehaakt.

Hoofdstuk 5: Vervolgproces

Aankomend jaar zullen we de samenwerking met elkaar blijven opzoeken. Juist ook na de ingangsdatum van de nieuwe wet inburgering in 2021 willen we van elkaar blijven leren, (door)ontwikkelen en met elkaar blijven optrekken op de huisvesting, doorgaande lijn en gezamenlijke inkoop taalroutes. Om de uitvoering van de nieuwe wet juist vorm te geven is goede samenwerking gewenst tussen gemeenten en ketenpartners, op zowel lokaal, subregionaal als regionaal niveau. Dit vergt tijd en verhoudt zich niet uitsluitend tot de planning van de implementatie van de wet die het Ministerie hanteert. Afhankelijk van de ontwikkelingen en lessen die we leren moeten we bezien wat wel en niet haalbaar is binnen regionale samenwerking. Het kan zijn dat we als regio kiezen voor een gefaseerde implementatie van de nieuwe taken, waarbij we eerst zorgen dat de basis op orde is en we stapsgewijs toewerken in het realiseren van onze ambitie. Ook is onderwerp van gesprek op welke onderdelen de regiogemeenten meedoen aan de inkoop van taal door gemeente Utrecht. De definitieve nieuwe wet inburgering zal in het najaar worden vastgesteld, wat consequenties kan hebben voor de inhoud van de inkoop van taal. Dit plan van aanpak is een aanzet voor regionale samenwerking en zal aankomende jaren, waar nodig, herzien worden.

Na het vaststellen van de U16 visie op asiel en integratie tijdens de bestuurstafel Gezonde en Inclusieve Regio op 5 februari 2020 hebben we toegewerkt naar een nieuwe bestuursovereenkomst. Op de bestuurstafel van 1 april 2020 staat deze conceptovereenkomst samen met dit plan van aanpak geagendeerd. De definitieve bestuursovereenkomst zal ondertekend worden op de bestuurstafel van 17 juni, zodat we in de tweede helft van 2020 de samenwerking, met samenwerkingsafspraken, verder vorm kunnen geven.

Bijlage 1. Overzicht regionaal kernteam inkoop en werkgroep taal U16

Wat	Wie	Organisatie
Regionaal kernteam inkoop	Hanneke Steijn Janine Steenbergen	Beleid Woerden/Oudewater Beleid RSDKRH

	Jessica Jousma Sander Mateman Lotte van Es Marijne Winkler Zeycan Sahin Aletta Peelen	Projectleider inkoop Utrecht Beleid W&I Utrecht Beleid W&I Utrecht Teamlead Statushouder Utrecht Taalexpert Utrecht Inkoopexpert Utrecht
Werkgroep taal U16	Michelle ter Meer Sander Mateman Lotte van Es Suzanne Jansen Hanneke Steijn Joadri van Kempen Gerard Kraaijkamp Maaïke Kluit Nader te bepalen Selina van der Meer	Regiocoördinator Divosa Beleid W&I Utrecht Beleid W&I Utrecht Projectmanager WI Zeist Beleid Woerden/Oudewater Beleid RSDKRH Beleid Fermwerk Beleid Stichtse Vecht Beleid De Ronde Venen Beleid Nieuwegein (namens lekstroom gemeenten)

Bijlage 2: Overzicht nieuwe Wet Inburgering belegd per gemeente*

Gemeente	Belegd
Bunnik De Bilt Utrechtse Heuvelrug Wijk bij Duurstede Zeist	Regionale Sociale Dienst Kromme Rijn Heuvelrug
De Ronde Venen	Intern
Houten	Intern
IJsselstein	Intern
Lopik	Intern
Montfoort	Fermwerk
Nieuwegein	Intern
Oudewater	Intern
Stichtse Vecht	Intern
Utrecht	Intern
Vijfheerenlanden	Samenwerking Gorinchem en Molenlanden (geen U16)
Woerden	Intern

* Bovenstaand overzicht is een voorlopig overzicht en kan nog aan verandering onderhevig zijn.